

בְּכֹלֵב, לְבִשְׂרָא לְאַבְהֶן, דְּהָא מָטָא זְמָנָא לְאַעְלָא
 בְּנִיִּיהוּ לְאַרְעָא אלא היא היתה השכינה שהיא נכנסה שם ביחד עם כלב בכדי
 לבשר לאבות שקבורים שם שהרי כבר הגיע הזמן שיכנסו בניהם לארץ, דְּאוּמֵי לֹזַן
 קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְדָא הוּא וַיָּבֹא עַד חֲבֵרוֹן מאחר שהקב"ה
 נשבע להם שהוא יכניס את בניהם לארץ ולכן כתוב 'ויבוא עד חברון' בלשון יחיד כי
 הכוונה על השכינה.

אחימן ששי ותלמי ילידי הענק מהנפילים שקטרנו על בריאת האדם
 תְּאֵנָא, אַחִימָן שִׁשִּׁי וְתִלְמֵי, מִמָּאן נִפְקוּ ולמדנו שאלו אחימן
 ששי ותלמי ממי הם יצאו. זְרַעָא הוּוּ מְאִינֹן נְפִילִין,
 דְּאִפִּיל לֹזַן קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּאַרְעָא אלא הם היו הזרע של
 הנפילים שהפילם הקב"ה לארץ מאחר שהם קיטרגו על בריאת האדם, וְאוּלִידוּ
 מִבְּנֵי אַרְעָא, וּמְנִיִּיהוּ נִפְקוּ גִיבְרֵי עֲלָמָא והם הולידו מבנות
 הארץ ומהם יצאו גיבורי העולם, בְּמָה דְכֹתִיב כַּמְשׁ"כ, (בראשית ו) הַמָּה
 הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אֲנִשֵּׁי הַשָּׁמַיִם. אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, שְׁמִשֵּׁי
 (נ"א מְדַאֲתְרֵי) עֲלָמָא מִשְׁתַּבְּחֵי הכוונה שהם אלו המלאכים שנפלו מהשמים
 בעת בריאת העולם. אֲנִשֵּׁי הַשָּׁמַיִם אַחִימָן שִׁשִּׁי וְתִלְמֵי ומש"כ 'אנשי
 שם' זה נאמר על אחימן ששי ותלמי שע"י גבורתם שמים נתפרסם בכל העולם (מק"מ).

כל מי שעוסק בתורה נחשב לו כאילו הוא הקריב את כל הקרבנות שבעולם
והקב"ה מכפר לו על כל עוונותיו

וַיָּבֵאוּ עַד גַּחַל אֲשָׁפּוּל וְגו', (במדבר יג) **רְבִי יְהוֹדָה פָּתַח**

לבאר את הפסוק והקדים לבאר את מש"כ, (ישעיה מב) **כֹּה אָמַר**

הָאֵל יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם וְגו'. כִּמָּה אֵיךְ לְהוֹ

לְבַנֵּי נֶשֶׁא לְאִסְתַּכְּלָא בְּפוֹלְחָנָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כמה

יש להם לבני האדם להסתכל בעבודת הקב"ה שיעבדוהו כראוי, **כִּמָּה אֵיךְ לְהוֹ**

לְאִסְתַּכְּלָא בְּמַלְי דְּאוֹרֵייתָא וכמה יש לבני האדם להסתכל ולעסוק

בדברי התורה, **דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, כְּאֵלּוּ מְקָרַב**

כָּל קוֹרְבָנֵי דְּעֵלְמָא לְקַמֵּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כי כל מי שעוסק

בתורה נחשב לו כאילו הוא הקריב את כל הקרבנות שבעולם לפני הקב"ה [12]. **וְלֹא**

עוֹד אֶלְא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַפֵּר לֵיהּ עַל כָּל חוֹבוֹי,

וּמְתַקְנֵי לֵיהּ כִּמָּה כּוֹרְסֵיין לְעֵלְמָא דְּאֵתֵי, (חסר) ולא זו בלבד

אלא שהקב"ה מכפר לו על כל עוונותיו ועי"כ מתקנים לו כמה כיסאות בעולם הבא מאחר

שיש כסא לבעלי מקרא וכיסא לבעלי משנה וכן כיו"ב.

אור הרשב"י

צריך לא עולה (ולא חטאת) ולא מנחה ולא

אשם. אמר רבי יצחק, מאי דכתיב: זאת תורת

החטאת וזאת תורת האשם? כל העוסק בתורת

חטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת

אשם כאילו הקריב אשם.

[12] כדאיתא במנחות דף קי עמוד א' אמר

ריש לקיש, מאי דכתיב: זאת התורה לעולה

למנחה ולחטאת ולאשם? כל העוסק בתורה,

כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם. אמר

רבא: האי לעולה למנחה, עולה ומנחה מיבעי

ליה! אלא אמר רבא: כל העוסק בתורה, אינו

מקשה למה נברא האדם בעולם הזה והרי ידוע לפניו יתברך שעתיד למות

רְבִי יְהוּדָה הָוּה אָזִיל בְּאַרְחָא בְּהַדִּי רַבִּי אַבָּא, שְׁאֵל לֵיהּ, אָמַר מְלַה חָד בְּעֵינָא לְשִׁאלָא רבי יהודה היה הולך

בדרך ביחד עם רבי אבא ושאל רבי יהודה את רבי אבא שדבר אחד אני רוצה לשאול,

פִּיּוּן דִּידַע קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְזַמִּין פֶּר נָשׁ לְמַחֲטִי קַמִּיהּ, וְלְמַגְזֵר עֲלֵיהּ מִיתָה, אִפְּאִי בְּרָא לֵיהּ שהרי מכיון שידע

הקב"ה שעתיד האדם לחטוא לפניו ועי"כ הוא יקנוס עליו מיתה אז אם כן למה הוא ברא

אותו [מ2]. **דְּהָא אֹרְיִיתָא הָוּה תִּירִי אֲלִפִּין שְׁנִין עַד לָא**

אִיבְרִי עֲלִמָּא. וּכְתִיב בָּהּ בְּאֹרְיִיתָא כי הרי התורה שהיתה אלפים

שנה קודם שנברא העולם [לט] שכתוב בה בתורה, (במדבר יט) **אָדָם כִּי יָמוּת**

בְּאַהֲלֵ. (במדבר כז) אִישׁ כִּי יָמוּת. וַיָּמָת. וַיְחִי פְּלוּנִי וַיָּמָת.

מֵאִי קָבְעֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפָר נָשׁ בְּהָאֵי עֲלִמָּא 'אדם

כי ימות באהל' וכ"כ עוד 'איש כי ימות' וכ"כ עוד רבות 'וימת' או ויחי פלוני וימת והרי אם

כבר לפני בריאת האדם כבר נקבע שהוא ימות אז קשה למה רצה בכלל הקב"ה את האדם

אור הרשב"י

האדם ואם אין אדם אין בריאה אלא השאלה למה בראו בעוה"ז ולא שמו למעלה ששם ישמש לפניו (רמ"ק).

[מ2] כדאייתא בבראשית רבה דאמר ר"ש בן לקיש שני אלפים שנה קדמה התורה לברייתו של עולם, הה"ד (משלי ח) ואהיה אצלו אמון וגוי ויומו של הקדוש ברוך הוא אלף שנים, דכתיב כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול.

[מ2] ואם כן מדוע הוריד הקב"ה את האדם לארץ למקום הבהירה מאחר שידוע לפניו שהוא עתיד לחטוא וימות ואז נמצא שביאתו וסילוקו מהעולם הם לבטלה והיה לו להשאירו בעולם העליון במקום שבו הוא יעמוד אחר מיתתו כי סוף סוף שם הוא עיקר מקום עמידתו לאחר עונשו. ואין השאלה למה בכלל ברא את האדם כי הרי תכלית כל הבריאה היא בשביל

שהוא יהיה בעולם הזה, דְּאִפִּילוּ אִי אֲשַׁתְּדֵל בְּאוֹרֵייתָא יִמָּא
 וְלִילֵיא יָמוּת, וְאִי לָא אֲשַׁתְּדֵל בְּאוֹרֵייתָא יָמוּת אפילו אם
 הוא יעסוק בתורה כל חייו יומם ולילה ובין אם הוא לא יעסוק בתורה כלל הוא ימות,
 כְּלָא בְּחַד אֲרַחָא, בְּרִישׁוּתָא דְּהֵהוּא עֲלֵמָא, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר כמ"ש (קהלת ט) כַּטּוֹב כַּחוּטָא מאחר שדרך אחת לכל
 הנבראים חוץ מהבדל אחד שיש בעולם הבא בין עובד ה' למי שלא עבדו, ואם כן קשה
 למה נברא האדם שהוא יהיה בעולם הזה, ואם תאמר שהוא בכדי להכיר בין הצדיק לרשע,
 זה אינו כי אין צורך בזה לקב"ה מאחר שהכל גלוי וידוע לפניו (אור החמה בשם מהרח"ו).

במופלא ממוך אל תחקור

אָמַר לֵיהּ, אוֹרְחוּי דְּמֵאֲרָךְ, וְגִזְרֵי דְּמֵאֲרָךְ, מַה לָּךְ
 לְמִטְרָח בְּהוּ הָשִׁיב לוֹ רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי יְהוּדָה מַה לָּךְ לְטְרוּחַ וְלַעֲסוּק
 בדרכיו הנסתרות של קונך וגזרות ריבונך. מַה דְּאֵית לָךְ רִשׁוּ לְמִנְדַּע
 וְלֵאסְתַּכְּלָא שְׂאִיל, וְדִלִּית לָךְ רִשׁוּ לְמִנְדַּע, כְּתִיב (קהלת
 ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת בְּשַׁרְךָ כִּי מַה שִׁיש לָךְ רְשׁוֹת לַדַּעַת
 ולהתבונן מותר לך לשאול אמנם מה שאין לך רשות לדעת על זה נאמר 'אל תתן את פיך
 לחטיא את בשרך', דְּאוֹרְחוּי דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְסִתְרִין, גְּנִיזִין
 עֲלָאִין, דְּהוּא סְתִים וְגִנִּיז לִית לָן לְשֵׁאֲלָא כִּי אֵת דְּרַכִּי הַקַּב"ה
 ואת הסתרים העליונים שהוא סתם וגנו, בזה אין לנו רשות לשאול, דהיינו שהם הפעולות
 הנמשכות מהג"ר שהם חכמתו ובינתו ורצונו וידיעתו שבהם אין ראוי לחקור ולדקדק